

Od redaktor naczelnej pisma „Zabezpieczenie Społeczne. Teoria, Prawo, Praktyka”

GERTRUDA UŚCIŃSKA

ORCID: 0000-0001-7379-5156

Centrum Badań nad Zabezpieczeniem Społecznym, UW /

Centre for Social Security Studies, University of Warsaw

e-mail: g.uscinska@uw.edu.pl

Czternasty numer pisma *Zabezpieczenie Społeczne. Teoria, Prawo, Praktyka* obejmuje różne, ale istotne zagadnienia zabezpieczenia społecznego.

W ostatnim czasie następują dynamiczne zmiany w realiach społeczno-gospodarczych. Zmiany te zachodzą również w systemie zabezpieczenia społecznego, stawiając nowe wyzwania przed tym obszarem. Stały się one także przesłanką do nowelizacji prawa zabezpieczenia społecznego w każdym jego obszarze: ubezpieczeniowym, pomocowym i zaopatrzeniowym.

W pierwszym artykule numeru zaprezentowano wybrane problemy, jakie stoją przed systemem zabezpieczenia społecznego, m.in. te, które są skutkiem starzenia się populacji i narastania zjawiska niesamodzielności oraz te, które wiążą się z nowymi formami pracy. Wskazano na ewolucję systemu zabezpieczenia społecznego w postaci uzupełniania klasycznych rozwiązań ubezpieczeniowych specjalnymi nieskładkowymi świadczeniami pieniężnymi, skierowanymi do najsłabszych grup społeczeństwa. Liczba korzystających z tych świadczeń wzrasta. Wzrastają też budżety tych świadczeń, które muszą być zagwarantowane przez państwo, a budżety te pochodzą z podatków.

Zaznaczono także zmieniającą się rolę i zadania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i wdrażane w nim nowe standardy obsługi klientów. Przywołano również te wyzwania dla zabezpieczenia społecznego, które wciąż wymagają rozwiązania.

Drugi tekst numeru odnosi się do zagadnienia nierówności dochodów kobiet i mężczyzn za taką samą pracę („luka płacowa”). Mimo że ta zasada prawa Unii Europejskiej gwarantuje środki ochrony prawnej w przypadku dyskryminacji, to kobiety wciąż zarabiają średnio mniej niż mężczyźni. Przekłada się to dalej na różnice w wysokości świadczenia emerytalnego („luka emerytalna”). W konsekwencji kobiety w starszym wieku są bardziej narażone na ubóstwo niż mężczyźni.

W artykule zaprezentowano działania związane z przeciwdziałaniem nierównościom dochodów i „lucy emerytalnej” między płciami na poziomie Unii Europejskiej. Uwzględniono wpływ pandemii COVID-19. Poruszane zagadnienia zilustrowano aktualnymi danymi statystycznymi i dokumentami programowymi Unii Europejskiej.

W czasie pandemii COVID-19 osoby niepełnosprawne z powodu swoich podstawowych schorzeń, przede wszystkim przewlekłych, narażone były bardziej na różne zagrożenia zdrowotne, społeczne i ekonomiczne. W artykule zaprezentowano wyniki badań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dotyczących działań związanych z ochroną pracowników i utrzymaniem miejsc pracy osób niepełnosprawnych w czasie pandemii. Przedstawiono również, jak pandemia wpłynęła na osoby z określonymi rodzajami niepełnosprawności.

Kolejny tekst prezentuje dane statystyczne dotyczące specjalnych świadczeń nieskładkowych, funkcjonujących w polskim systemie ubezpieczeń społecznych, a mianowicie: renty socjalnej, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego oraz świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

O wybranych nowych publikacjach z obszaru polityki społecznej, w tym zabezpieczenia społecznego, informujemy w *Nowościach Wydawniczych*.

Do współpracy z naszym pismem zapraszamy studentów, doktorantów i wyższą kadram akademicką uczelni polskich i zagranicznych.

Zachęcamy do lektury zarówno opisanych wyżej tekstów, jak i do zainteresowania kolejnymi numerami pisma, w których będziemy podejmować nie mniej aktualne i ważne tematy.